

Тетяна ОЛІЙНИК

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Зіставне дослідження засад порівняльної стилістики англійської та української мов і лінгвістики перекладу

Лінгвістика на сучасному етапі розвитку характеризується великим зацікавленням порівняльними дослідженнями, зіставленням різних аспектів близькоспоріднених та досить віддалених мов.

У зв'язку із бурхливим розвитком лінгвістичної теорії перекладу порівняльне вивчення мов є на часі, воно створює лінгвістичну основу для теорії і практики перекладу в цілому та для стилістики перекладу зокрема. Зіставляючи різноманітні аспекти двох мов, удосконалюємо наші знання кожної з цих мов, позаяк специфічні особливості мови експлікуються тільки в порівнянні. Отже, лінгвістична теорія перекладу буде успішно розвиватися тільки за умови дослідження подібностей та відмінностей двох мов, що утворюють перекладацьку пару – вихідної мови та мови перекладу (української та англійської у нашому випадку).

Стилістичній проблематиці належить чільне місце в лінгвістиці перекладу. Стилістика як мовознавча дисципліна пов'язана із перекладом як об'єктом лінгвістичного аналізу. Існує кілька напрямків стилістичних досліджень. Серед них – вивчення функцій одиниць різного рівня через їх уживання у різних видах мовленнєвої комунікації. Переклад передбачає вибір мовних засобів, взаємодія яких забезпечує вираження певного змісту у процесі міжкультурної комунікації. Звідси лінгвістичному аналізу перекладу характерний комплексний функціональний підхід, при якому мовні явища розглядаються в їх взаємодії з урахуванням структури, норми і узусу. Двомовний характер лінгвоперекладацьких досліджень зближує їх із дослідженнями з порівняльної стилістики, яка вивчає функціональні відповідники одиниць різних мов.

Ж. Віне і Ж. Дарбельє прирівнюють порівняльну стилістику і теорію перекладу. Вони розглядають порівняльну стилістику французької і англійської мов

як дослідження перекладацького методу, що пропонує способи можливих замінів і перетворень, що відбуваються у процесі перекладу¹.

А. Федоров вбачає відмінності між названими дисциплінами лише в кількості завдань. Завдання порівняльної стилістики ширші, вони сприяють розробці проблем загальної стилістики. А завдання лінгвістичного вивчення перекладу – це пошук функціональних відповідників, які дають змогу використовувати у перекладі лексичні і граматичні елементи, відмінні від вихідних².

Перші дослідження у галузі порівняльної стилістики з'явилися у 50–60-х роках ХХ століття. У 1958 році побачила світ *Порівняльна стилістика французької та англійської мов* Ж. Віне і Ж. Дарбельне³, у 1961 році – *Порівняльна стилістика французької та німецької мов* А. Мальблана⁴, у 1976 – *Порівняльна типологія французької та російської мов* В. Гака⁵, у 1971 році А. Федоров у опублікував *Нариси загальної та зіставної стилістики*⁶ тощо.

Одразу сформувались два напрямки розвитку порівняльної стилістики: перший досліджував зіставлення оригіналу і перекладу, другий – зіставлення різних оригіналів. Предметом порівняльної стилістики на самому початку було дослідження стилістично маркованих одиниць різних мовних рівнів порівнювальних мов. Однак, для стилістики характерним є спрямування на функціональний підхід, тобто вивчення зовнішніх особливостей одиниць та систем елементів, які функціонують у межах ширшої системи. Актуальним завданням порівняльної стилістики є дослідження одиниць всіх мовних рівнів (стилістично маркованих і немаркованих), позаяк, навіть стилістично нейтральний мовний елемент може набути стилістичного забарвлення у певному контексті.

А. Мальблан у *Порівняльній стилістиці французької та німецької мов* визначив два етапи розвитку порівняльної стилістики: 1) порівняння стилістичних ресурсів мов; 2) порівняння жанрів та стилів, а також стилістично-виражальних засобів різних мов.

Залежно від того, що досліджується – форма чи значення – розрізняють два напрямки дослідження: семасіологічний (порівняння йде від мовних форм до їх значень і функцій) та ономасіологічний (порівняння від значень і функцій до тих мовних форм, які представляють ці значення семасіологічні і функції).

Основоположник мовознавства В. фон Гумбольдт звертався до внутрішньої форми мови, до її семантичної організації і до відношення мовного значення до немовного (процес мислення). Його ідеї склали основу для вирішення

¹ J. Vinay, J. Darbelnet, *Stylistique compare du franca et de l'anglais. Methode de traduction*, Paris 1958.

² А. Федоров, *Очерки общей и сопоставительной стилистики*, Москва 1971, с. 12.

³ J. Vinay, J. Darbelnet, *op. cit.*, с. 331.

⁴ A. Malblanc, *Stylistique comparee du francais et de l'allemande*, Paris 1961.

⁵ В. Гак, *Сравнительная типология французского и русского языков*, Ленинград 1976, с. 286.

⁶ А. Федоров, *op. cit.*, с. 12.

проблем про характер міжмовних відмінностей у галузі значення, про універсальні і специфічні риси семантики, про мову як спосіб мислення⁷.

О. Потебня писав, що внутрішня форма слова – це відношення змісту думки до свідомості, вона показує як людина уявляє свою власну думку⁸. Важливими методологічними основами порівняльного вивчення мовознавства є його вчення про те, що мова – це перехід від несвідомого до свідомості⁹, сфера мови не співпадає зі сферою думки¹⁰, слово виражає не всю думку, а тільки одну її ознаку¹¹, мова у всій повноті і кожне окреме слово відповідає мистецтву¹².

М. Покровський заклав підґрунтя порівняльної семантики споріднених мов, будучи одним з перших мовознавців кінця XIX століття, які присвятили себе спеціальному дослідженню семантики¹³. Порівняльне вивчення лексики споріднених мов знаходимо у Р. Будагова (романські мови)¹⁴, В. Жирмунського¹⁵, А. Смирницького¹⁶ (германські мови).

Початок синхронному порівняльному дослідженню лексики поклав Ш. Баллі у роботі „Загальна лінгвістика і питання французької мови”¹⁷. Порівняльні дослідження у галузі мовознавства продовжують Л. Щерба¹⁸, В. Гак¹⁹, А. Супрун²⁰. Величезний вклад у розвиток порівняльного мовознавства внесли Є. Верещагін і В. Костомаров своїми працями *Лінгвокраїнознавча теорія слова і Мова і культура*²¹.

У роботах із порівняльної семасіології пропонувалися різні принципи зіставлення: вивчення основних параметрів структурного аспекту зіставлення лексики на елементарному рівні, до складу якого входять категоріальне зіставлення (на рівні лексико-граматичного розряду), інтегральне (на рівні лексеми і її загального значення), диференціальне (на рівні окремих значень слова)²². Як для порівняльної лексикології, так і для порівняльної стилістики, розроблені критерії зіставлення системних лексичних єдностей, як-то:

⁷ В. Гумбольдт, *Избранные труды по языкознанию*, Москва 1984, с. 397.

⁸ А. Потебня, *Мысль и язык*, Москва 1999, с. 91.

⁹ *Ibidem*, с. 43.

¹⁰ *Ibidem*, с. 41.

¹¹ *Ibidem*, с. 90.

¹² *Ibidem*, с. 161.

¹³ М. Покровский, *Избранные труды по языкознанию*, Москва 1959, с. 381.

¹⁴ Р. Будагов, *Писатели о языке и язык писателей*, Москва 1984, с. 280.

¹⁵ В. Жирмунский, *Национальный язык и социальные диалекты*, Львів 1936, с. 238.

¹⁶ А. Смирницкий, *Очерки по сопоставительной грамматике русского и английского языков*, Москва 1970, с. 399.

¹⁷ Ш. Балли, *Общая лингвистика и вопросы французского языка*, Москва 1955, с. 416.

¹⁸ Л. Щерба, *Избранные работы по русскому языку*, Москва 1957, с. 186.

¹⁹ В. Гак, *op. cit.*, с. 299.

²⁰ А. Супрун, *Лекции по лингвистике: Учеб. Пособие*, Минск 1980.

²¹ Е. Верещагин, В. Костомаров, *Лингвострановедческая теория слова*, Москва 1980; *Idem*, *Язык и культура*, Москва 2005.

²² В. Конецкая, *Введение в сопоставительную лексикологию германских языков*, Москва 1993, с. 51.

– „глибина” єдності, яка вимірюється кількістю членів і ступенем цілісності, тобто можливості визначення меж, особливо у синонімічних і антонімічних рядах із багатозначними домінантами;

– побудова системних єдностей із врахуванням співвіднесеності і питомої ваги центральних і периферійних членів;

– семантичний об’єм домінанти;

– ступінь варіативності системних єдностей за рахунок фонематичних чи морфологічних варіантів;

– ступінь неоднорідності системних єдностей в плані: а) морфологічної структури їхніх членів; б) домінуючого типу вмотивованості; в) стилістичної характеристики;

– питома вага генетично пов’язаних і непов’язаних слів, а також запозичень.

Функціональний аспект зіставлення лексики передбачає її аналіз з огляду на три важливі функції: номінативну, експресивну і комунікативну. Аналіз номінативної функції передбачає вивчення: 1) денотативно-сигніфікативного параметру; 2) ступінь універсальності/унікальності значень; 3) співвіднесеність лексичних одиниць у часі. Аналіз експресивної функції передбачає вивчення: нестилістичної експресивності (сенсорні, абсолютні, раціональні оцінки) і стилістичної експресивності (поетизми, архаїзми, канцеляризми, терміни і вульгаризми, жаргонізми, коллокувіалізми). Аналіз комунікативної функції передбачає вивчення: 1) характеру детермінованості слів-виразів (лексичних одиниць, здатних утворювати висловлювання); 2) ступеня поширеності; 3) місця у структурі тексту.

До структурно-семантичних критеріїв зіставлення слів належать лексико-граматичні, лексематичні і лексико-семантичні критерії.

Лексико-граматичні критерії:

– наявність / відсутність семантичних ознак, які складають структуру;

– місце слово значення з певною структурою у складі багатозначного слова;

– кореляція слів (слово значень) із структурно-семантичними класами.

Лексематичні критерії:

– денотативно-сигніфікативна обумовленість змісту (абстрактність / конкретність);

– ступінь „дифузності” семантики (однозначність – багатозначність);

– типи епідигматичних відношень значень – відношень семантичної похідності (імплікація, симіляція, конверсивність);

– типи семантичної структури (одновершинність – багатoverшинність – безвершинність лексеми).

Лексико-семантичні критерії:

– типи значень (варіантне/неваріантне, генералізоване / спеціалізоване);

– ступінь синкретичності номінації;

– валентність²³.

²³ В. Конецкая, *op. cit.*, с. 184.

Семасіологічні дослідження відбуваються на одному мовному рівні, як-от морфем, лексем, фраз. А ономасіологічні базуються на міжрівневому зіставленні. Всі дослідження у галузі порівняльної стилістики мають ономасіологічне спрямування. Спочатку таке спрямування асоціювалося із теорією перекладу як розділом порівняльної стилістики, маючи на меті зіставлення засобів передачі смислової та художньої функції в оригіналі і його перекладі. Щоправда, на сучасному етапі це може стосуватися і порівняльно-стилістичних досліджень, які проводяться на зіставленні оригіналів.

Отже, завданнями порівняльної стилістики є дослідження стилістичних ресурсів, стилістичних мовленнєвих фактів порівнюваних мов, зіставлення жанрів, функціональних стилів різних мов, індивідуальних стилів. Слід зазначити, що досліджуються та аналізуються як спільні, так і відмінні риси стилістичних систем порівнюваних мов. Це один з напрямів загальної стилістики, що вивчає схожість і відмінність двох або декількох порівнюваних мов в стилістичному плані: стилістичних систем цих мов, їх функціонально-стильової диференціації та ін. Порівняльна стилістика представлена – як і стилістика взагалі і лінгвістика – двома аспектами (напрямами) досліджень: структурним і функціональним. Перший історично виник раніше і є більш традиційним, ніж другий. Традиційно порівняльна стилістика вивчає стилістичні ресурси порівнюваних мов у порівняльному плані по рівнях мовної системи (фонетичному, лексичному, морфологічному, синтаксичному), описуючи схожість і відмінність стилістичних забарвлень цих засобів, їх семантичних нюансів, взагалі стильового розшарування мовних засобів, особливостей їх вживання у вербальному контексті, а також розглядаючи засоби образності і образотворчості, синоніми і антоніми та ін. Інакше кажучи, реалізує в лінгво-порівняльному плані проблематику „стилістики ресурсів”.

Стилістика ресурсів – це напрямок стилістики, що вивчає стилістичні ресурси мови. Це найбільш традиційна галузь стилістики, об’єктом якої є склад стилістично забарвлених мовних засобів, їх виразні можливості та семантико-функціональні відтінки, а також засоби словесної образності (тропи). Іншими словами, стилістика ресурсів – це структурний аспект стилістики мови, хоча спочатку (у самому поясненні власне стилістичного в мовних одиницях) він все-таки орієнтований на особливості мовного функціонування. У своєму прагненні описати і систематизувати стилістично забарвлені засоби стилістика ресурсів зливається із практичної стилістикою як напрямком, метою якого є навчити стилістичним нормам мови.). Тим самим виявляється національна та культурно-історична специфіка порівнюваних мов, відображена в їх стилістичному боці. Одним з аспектів досліджень цього напрямку є проблема найбільшої точності вираження одного і того ж змісту (думки, поняття, явища) засобами тієї й іншої з порівнюваних мов, пов’язана з труднощами перекладу з однієї мови на іншу²⁴.

²⁴ Н. Данилевская, *Научный текст как динамика оценочных действий* [в:] „Вестник Пермского университета”, вып. 2, Пермь 2009, с. 20–28.

Менш вивчений і новий аспект порівняльної стилістики – Функціонально-стилістичний – реалізує в порівняльному плані проблематику функціональної стилістики. У цьому випадку досліджуються і описуються схожість і відмінність порівнюваних мов щодо їх стильового розшарування, жанрової та іншої, більш часткової диференціації функціональних стилів, польової структури цих стилів в тій чи іншій мові, а також стилістико-текстова своєрідність порівнюваних мов, закономірності функціонування мовних засобів зі стильовою значимістю, особливості композиції, текстових одиниць – при аналізі всього цього з урахуванням зіставлення порівнюваної екстралінгвістичної основи стилю (наявності, відсутності, видозмінені екстралінгвістичних стилеутворювальних чинників порівнюваних мов) та ін.

Іншою підставою і спонукальною причиною становлення порівняльної стилістики виявилися потреби перекладу літератури (ступеня його адекватності) з однієї мови на іншу. У дослідженнях цього плану ідеї контрастивної лінгвістики транспонуються в стилістику; а функціональний аспект порівняльної стилістики розвивається лише з кінця ХХ сторіччя. Порівняймо, напр., висловлювання В. Ярцевої: „Актуальним для сучасного стану порівняльного мовознавства є ... його розширення в бік порівняльно-стилістичних досліджень”²⁵, а також А. Швейцера: „Проблеми зіставлення функціональних стилів ще потребують фундаментальної розробки”²⁶. Ідею створення порівняльної стилістики висунув А. Єфімов на V міжнародному конгресі славістів у Софії у 1963 році, проте роботи цього плану з’являються пізніше²⁷. У дослідженнях А. Швейцера визначаються предмет, завдання і методи вивчення функціональних стилів в аспекті контрастивної стилістики та дається обґрунтування останньої як особливого наукового спрямування; представлений також і конкретний аналіз матеріалу в межах публіцистичного стилю. Порівняльні дослідження наукового стилю здійснені в роботах В. Ярцевої²⁸, Т. Тетериної²⁹, М. Кожина³⁰, С. Абрамової³¹,

²⁵ В. Ярцева, *Теория и практика сопоставит. исследования языков*, Москва 1986.

²⁶ А. Швейцер, *Проблемы контрастивной стилистики (к сопоставительному анализу функциональных стилей)* [в:] „Вопросы языкознания”, вып. 4, 1991, с. 37.

²⁷ Г. Ижакевич, В. Кононенко, Н. Пилинский, В. Сиротина, *Сопоставительная стилистика русского и украинского языков*, Киев 1980.

²⁸ В. Ярцева, *Международная роль языка науки* [в:] *VII Международный социологический конгресс*, Варна 1970, с. 23.

²⁹ Т. Тетерина, *Становление научного стиля английского языка*: Автореф. дис. ... канд. филол. наук, Москва 1973.

³⁰ М. Кожина, *Сопоставительное изучение науч. стиля и некоторые тенденции его развития в период научно-технической революции* [в:] *Язык и стиль научной литературы*, Москва 1977, с. 167–189.

³¹ С. Абрамова, *Выражение связности текста в научной литературе на испанском языке (сравнительно с русским)* [в:] *Лингвостилистические особенности научного текста*, Москва 1981.

згадуються вони і у відомих монографіях Н. Разінкіної³², Є. Троянської³³ та ін. До речі, в них зазначені факти залежності функціонально-стилістичних значень граматичних одиниць від екстралінгвістичної основи наукової промови, а саме ідентичності цих значень у різних мовах. Порівняймо теоретичне положення, сформульоване В. Ярцевою: „Стиль наукової прози має деякі загальні тенденції незалежно від конкретних мов”³⁴. Значимість для розвитку порівняльної стилістики не тільки структурного підходу, а й функціонального підкреслює і А. Федоров³⁵. Обговорення проблем порівняльної стилістики в слов’янських країнах було широко представлено на конференції в Ополі (Польща, 1993), в журналі *Stylistyka* (1994), виступах, статтях Ст. Гайди³⁶, М. Баловського³⁷, В. Лейчика³⁸, М. Кожіної³⁹ та ін.

Методична проблема теорії перекладу впливає з порівняльного характеру перекладу. У самій основі перекладу лежать мовні операції, або зіставлення двох мовних систем. Це дало право порівняльній лінгвістиці стати невід’ємною частиною будь-якого міркування про переклад. Зіставлення мовних явищ стало вихідною точкою для моделювання процесу перекладу. Важливість цього аспекту, проте, була переоцінена, і лінгвістику перекладу почали вважати вичерпною теорією перекладу. У певних лінгвістичних колах і сьогодні зустрічаємося з уявленням про теорію перекладу як про прикладну дисципліну порівняльної лінгвістики. У більшості випадків у перекладацьких операціях не визнається їх семіотичний та стилістичний характер. Теорію перекладу в першу чергу цікавлять питання подолання існуючих відмінностей між мовами на стилістичному рівні, а не абсолютизація цих відмінностей⁴⁰.

Варто зауважити, що порівняльна стилістика тісно пов’язана із соціолінгвістикою, психолінгвістикою, соціальною психологією, етнографією, історією, культурою, літературознавством, історією літератури, філософії тощо. Особливе місце у цьому переліку займає теорія перекладу. Все вищенаведене дозволяє зробити висновок, що це дві різні галузі (навіть матеріал дослідження у порівняльній стилістики може бути як оригінал – переклад, так і оригінал – оригінал), які взаємодоповнюють одна одну. Результати досліджень порівняльної

³² Н. Разинкина, *Функциональная стилистика английского языка*, Москва 1989.

³³ Е. Троянская, *Стиль научной речи*, Москва 1978.

³⁴ В. Ярцева, *op. cit.*, s. 6.

³⁵ А. Федоров, *op. cit.*, с. 24.

³⁶ S. Gajda, *Stylistics today* [w:] *Stylistyka-I*, Opole 1992, s. 78–93.

³⁷ M. Bałowski, *Podstawowe zagadnienia stylistyki porównawczej (zarys problematyki)* [w:] *Stylistyczne konfrontacje*, Opole 1994, s. 58–69.

³⁸ В. Лейчик, *По поводу расширения предмета сопоставительной стилистики* [w:] *Stylistyczne konfrontacje*, Opole 1994, s. 92–113.

³⁹ М. Кожина, *Стилистический энциклопедический словарь русского языка*, Москва 2003.

⁴⁰ А. Попович, *Проблемы художественного перевода*, Москва 1980, с. 23–24.

стилістики, безперечно, мають велике значення для теорії перекладу, а досягнення перекладознавства вносять вклад у порівняльну стилістику.

Проаналізувавши мовний механізм перекладу і зіставної стилістики можемо стверджувати, що лінгвістика перекладу не співпадає із зіставною стилістикою ні за предметом дослідження, ні за завданнями, які стоять перед кожною із галузей науки. Зіставна стилістика не досліджує проблеми співвіднесеного функціонування мов у процесі міжмовної комунікації. У процесі перекладу, під час вибору відповідників функціонально-стилістична тотожність порівнюваних одиниць є дуже важливим, але не єдиним чинником вибору мовних засобів. Аналіз перекладів творів англomовної художньої літератури українською мовою виявив багато випадків неспівпадання стилістичного забарвлення оригіналу і перекладу (втрата образності, відмова від перекладу каламбурів, використання слів невідповідних стилів, як-от переклад стилістично забарвленої лексичної одиниці нейтральним словом і навпаки тощо). Наведемо приклад такої втрати у перекладі комедії В. Шекспіра „Марні зусилля кохання” (переклад Михайла Литвинця):

Гру слів зазвичай дуже важко передати і вона є тим засобом, при відтворенні якого найчастіше трапляються втрати у перекладі:

Moth. ...Signior Costard, adieu.

Costard. My sweet ounce of man's flesh, my incony Jew! (Act 3, Scene 1).

У цьому прикладі гра слів побудована на співзвучності слів „adieu” і „Jew”. Перекладачеві не вдалося передати її:

Метелик. ...Прощай, Довбешко-пане!

Довбешка. Солодкий він шматок! Лукавство незрівнянне! (Дія 3, Сцена 1).

Значення будь-якого слова у будь-якій мові є унікальним, через відмінності в частотності використання, конотації, відсутності тих чи інших лексичних одиниць у порівнюваних мовах⁴¹. З метою мінімізації безеквівалентної лексики вважаємо, що семантичні зв'язки і прагматична доцільність повинні рівною мірою передаватися у тексті перекладу. Тобто, перекладач повинен враховувати не тільки еквівалентність значення, а й досліджувати більш високі рівні смислового змісту і прагматичного контексту. Це найкраще досягається за допомогою семіотичного підходу до перекладу.

Семіотика як мовознавча наука вивчає загальне у будові і функціонуванні різних знакових систем, які використовують для зберігання і передачі інформації⁴². З одного боку, семіотика дозволяє заповнити прогалини у мовних підходах. Вона розглядає переклад як семіотичний процес, який вибудовує логічну парадигму для перекладу знаків, тому вона ефективно враховує втрати, що виникають при перекладі між двома різними мовними системами та культурами.

⁴¹ P. Newmark, *A Textbook of Translation*, Harlow 1991, p. 8.

⁴² *Языкознание* [в:] *Большой Энциклопедический словарь*, под ред. В. Ярцевой, Москва 1998, с. 440.

З іншого боку, семіотика містить і збагачує прагматику. На нашу думку, екстралінгвістичні (прагматичні) знаки найкраще доводять семіотичність. Відомо, що лінгвістика має справу із словесними знаками, а прагматика – із невербальними. Запропонуємо робоче визначення мовних втрат прийняте в нашому дослідженні: „Лінгвістичні втрати становлять втрати словесних знаків, які впливають на семантичне, та / або прагматичне (екстралінгвістичне) значення вихідного тексту”. Ці втрати можуть бути серйозними (блокування розуміння повідомлення, поданого у вихідному тексті); припустимими (вплив на стиль і естетичні цінності вихідного тексту) або повними (що стосуються як комунікативного повідомлення, так і загального естетичного значення вихідної тексту). Такі втрати трапляються через багато чинників, такі як: неправильний переклад інформації; нерозуміння взаємозв’язку між словами; поверхнєве тлумачення семантичних / прагматичних еквівалентів у двох мовах, які беруть участь у процесі перекладу; буквальный переклад того, що семантично / прагматично більш вживане в одній мові ніж в іншій, і більше занурення у вихідний текст. Разом з тим, лінгвістика перекладу послуговується поняттями порівняльної стилістики, як і інших мовознавчих дисциплін, у процесі аналізу перекладів.

Зіставлення функціонування мов у процесі міжмовного спілкування базується на мовних універсалах або на універсальних властивостях мови. Лінгвістичний аналіз перекладу виявляє цілу низку закономірностей, які так чи інакше виявляються у процесі перекладу. Однак, мова – це складна система, яка об’єднує багато підсистем, що реалізуються у різних формах і в різних умовах.

Наша позиція полягає у тому, що лінгвістика перекладу і порівняльна стилістика – суміжні галузі, проте вони суттєво різняться предметом і завданнями дослідження. Вироблення їхніх теоретичних засад триває.

БІБЛІОГРАФІЯ

- Абрамова С., *Выражение связности текста в научной литературе на испанском языке (сравнительно с русским)* [в:] *Лингвостилистические особенности научного текста*, Москва 1981.
- Балли Ш., *Общая лингвистика и вопросы французского языка*, Москва 1955.
- Будагов Р., *Писатели о языке и язык писателей*, Москва 1984.
- Верещагин Е., Костомаров В., *Лингвострановедческая теория слова*, Москва 1980.
- Верещагин Е., Костомаров В., *Язык и культура*, Москва 2005.
- Гак В., *Сравнительная типология французского и русского языков*, Ленинград 1977.
- Гумбольдт В. фон., *Избранные труды по языкознанию*, Москва 1984.
- Данилевская Н., *Научный текст как динамика оценочных действий* [в:] „Вестник Пермского университета”, вып. 2, Пермь 2009, с. 20–28.
- Жирмунский В., *Национальный язык и социальные диалекты*, Ленинград 1936.
- Ижакевич Г., Кононенко В., Пилинский Н., Сиротина В., *Сопоставительная стилистика русского и украинского языков*, Киев 1980.

- Кожина М., *Сопоставительное изучение научного стиля и некоторые тенденции его развития в период научно-технической революции* [в:] *Язык и стиль научной литературы*, Москва 1977, с. 167–189.
- Кожина М., *Стилистический энциклопедический словарь русского языка*, Москва 2003.
- Конецкая В., *Введение в сопоставительную лексикологию германских языков*, Москва 1993.
- Лейчик В., *По поводу расширения предмета сопоставительной стилистики* [в:] *Stylistyczne konfrontacje*, red. S. Gajda, M. Balowski, Opole 1994, s. 92–113.
- Покровский М., *Избранные труды по языкознанию*, Москва 1959.
- Попович А., *Проблемы художественного перевода: Учеб. пособие. Пер. со слов.*, Москва 1980.
- Потебня А., *Мысль и язык*, Москва 1999.
- Разинкина Н., *Функциональная стилистика английского языка*, Москва 1989.
- Смирницкий А., *Очерки по сопоставительной грамматике русского и английского языков*, Москва 1970.
- Супрун А., *Лекции по лингвистике: Учеб. пособие*, Минск 1980.
- Тетерина Т., *Становление научного стиля английского языка: Автореф. дис. ... канд. филол. наук*, Москва 1973.
- Троянская Е., *Стиль научной речи*, Москва 1978.
- Федоров А., *Очерки общей и сопоставительной стилистики*, Москва 1971.
- Швейцер А., *Проблемы контрастивной стилистики (к сопоставительному анализу функциональных стилей)* [в:] „Вопросы языкознания”, вып. 4, 1991, с. 37.
- Щерба Л., *Избранные работы по русскому языку*, Москва 1957.
- Языкознание* [в:] *Большой Энциклопедический словарь*, под ред. В. Ярцевой, Москва 1998.
- Ярцева В., *Международная роль языка науки* [в:] *VII Международный социологический конгресс*, Варна 1970.
- Ярцева В., *Теория и практика сопоставит. исследования языков*, Москва 1986.
- Balowski M., *Podstawowe zagadnienia stylistyki porównawczej (zarys problematyki)* [w:] *Stylistyczne konfrontacje*, red. S. Gajda, M. Balowski, Opole 1994, s. 58–69.
- Gajda S., *Stylistics today* [w:] *Stylistyka-I*, Opole 1992, s. 78–93.
- Malblanc A., *Stylistique comparee du francais et de l'allemand*, Paris 1961.
- Newmark P., *A Textbook of Translation*, Harlow 1991.
- Vinay J., Darbelnet J., *Stylistique compare du franca et de l'anglais. Methode de traduction*, Paris 1958.

COMPARATIVE INVESTIGATION OF ENGLISH AND UKRAINIAN CONTRASTIVE STYLISTICS AND TRANSLATION LINGUISTICS

Modern linguistics is characterised by a great interest in contrastive investigations, comparing different aspects of related and distant languages. Due to the development of the linguistic theory of translation, the comparative study of languages is very topical

nowadays, creating a basis for the theory and practice of translation as a whole and for translation stylistics in particular. When comparing different aspects of two languages we can improve our knowledge of each language because some specific features of the language are explained when compared. Hence, the linguistic theory of translation will be developed by means of studying similar and contrastive aspects of two languages which form a translation pair – the source language and the target language. Stylistic topics play an important role in translation linguistics. Stylistics as a science is connected with translation as an object of linguistic analysis. The two-language character of linguistic translation investigation approximates it with investigation into contrastive stylistics, which studies the functional equivalents of units from different languages.

Key words: contrastive stylistics, translation linguistics, theory of translation, linguistic theory of translation, source language, target language, functional approach, lost in translation.